

REPUBLIKA SRPSKA
VLADA

NACRT

ZAKON
O UČENIČKOM STANDARDU

Banja Luka, jun 2024. godine

ZAKON O UČENIČKOM STANDARDU

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se prava i obaveze učenika u oblasti učeničkog standarda, osnivanje i rad ustanova učeničkog standarda (u daljem tekstu: ustanova), organizacija i rad ustanova učeničkog standarda, obaveze i odgovornosti zaposlenih u ustanovama, finansiranje ustanova učeničkog standarda, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i druga pitanja u oblasti učeničkog standarda.

Član 2.

(1) Učenički standard u smislu ovog zakona je organizovana djelatnost kojom se u oblasti obrazovanja i vaspitanja obezbjeđuju dodatni uslovi za dostupnije, efikasnije i kvalitetnije obrazovanje i vaspitanje učenika.

(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog roda podrazumijevaju oba pola.

Član 3.

Ciljevi učeničkog standarda su:

1) stvaranje podsticajnog okruženja za sticanje srednjoškolskog obrazovanja u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika),

2) stvaranje materijalnih, kulturnih, socijalnih, zdravstvenih i drugih uslova kojima se podstiče obrazovanje i društvena uključenost u svestrani razvoj ličnosti učenika,

3) postizanje i održavanje odgovarajućeg nivoa standarda učenika,

4) stvaranje pretpostavki da srednjoškolsko obrazovanje bude dostupno svima koji žele da pohađaju srednju školu.

Član 4.

(1) Prava u oblasti učeničkog standarda su:

1) pravo na smještaj u ustanovi učeničkog standarda,

2) pravo na ishranu,

3) pravo na vaspitni rad,

4) pravo na zdravstvenu zaštitu,

5) pravo na dodatne aktivnosti: kulturne, umjetničke, sportske i rekreativne aktivnosti.

(2) Pored prava iz stava 1. učenik može da ostvari i pravo na učeničku stipendiju.

(3) Učenik sa smetnjama u razvoju ostvaruje prava iz stava 1. ovog člana, uz uvažavanje njegovih posebnih potreba.

(4) Prava učenika utvrđena ovim zakonom su lična i ne mogu se prenositi.

Član 5.

(1) Prava iz člana 4. st. 1. i 2. ovog zakona imaju učenici srednjih škola koji su državljani Republike i Bosne i Hercegovine, koji su prvi put upisali prvi, drugi, treći ili četvrti razred srednje škole, upisane u Registar srednjih škola koji vodi Ministarstvo prosvjete i kulture (u daljem tekstu: Ministarstvo).

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, prava u učeničkim kulturnim centrima mogu ostvarivati i učenici osnovnih škola.

GLAVA II

VRSTE USTANOVA UČENIČKOG STANDARDA I OSNIVANJE

Član 6.

(1) Ustanove se mogu osnivati kao:

- 1) dom učenika i
- 2) učenički kulturni centar.

(2) Dom učenika (u daljem tekstu: dom) je ustanova koja obezbjeđuje učenicima smještaj, ishranu, vaspitni rad, kulturno-zabavne i sportsko-rekreativne aktivnosti, kao i brigu o zdravlju u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast zdravstvene zaštite.

(3) Učenički kulturni centri su ustanove učeničkog standarda u kojima se učenicima obezbjeđuje ostvarivanje prava na kulturne, umjetničke, sportske i rekreativne aktivnosti i informisanje radi podsticanja kulturnog, umjetničkog i naučnog stvaralaštva učenika i zadovoljavanja njihovih potreba, sportskih i rekreativnih aktivnosti.

Član 7.

(1) Ustanove mogu biti javne i privatne.

(2) Na osnivanje, organizaciju, rad i prestanak rada ustanove primjenjuju se odredbe ovog zakona i zakona kojim se uređuje sistem javnih službi.

(3) Osnivač javne ustanove je Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada), u ime Republike.

(4) Osnivač privatne ustanove može biti pravno ili fizičko lice.

(5) Osnivač privatne ustanove ne može biti lice koje je pravosnažnom presudom osuđivano, ili je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja, pronevjeru, prevaru u službi, primanje i davanje mita, trgovinu uticajem, nenamjensko korištenje budžetskih sredstava, falsifikovanje isprave, falsifikovanje ili uništavanje službene isprave, te za krivična djela protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta.

(6) Pored osnovne djelatnosti za koju je osnovana, ustanova može obavljati i druge djelatnosti koje su u funkciji njene osnovne djelatnosti, uz saglasnost osnivača.

(7) U okviru svoje osnovne djelatnosti, radi korištenja slobodnih kapaciteta, ustanova može da pruža usluge smještaja trećim licima, o čemu vodi posebnu evidenciju i u obavezi je da određeni dio prihoda od obavljanja djelatnosti ulaže u održavanje.

(8) Naziv ustanove određuje osnivač.

Član 8.

- (1) Ustanova može da se osnuje ako:
 - 1) postoji potreba za smještajem i ishranom učenika, za kulturnim, umjetničkim, sportskim i rekreativnim aktivnostima i informisanjem učenika,
 - 2) ima obezbijedena sredstva za osnivanje i rad.
- (2) Nakon osnivanja ustanova može da počne sa radom i da obavlja djelatnost ukoliko ima:
 - 1) propisan prostor i opremu,
 - 2) propisan broj i strukturu zaposlenih u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a u domu i propisan broj vaspitača i stručnih saradnika i
 - 3) obezbijedene higijensko-tehničke uslove, u skladu sa zakonom.
- (3) Osnivač privatne ustanove prilikom utvrđivanja ispunjenosti uslova plaća taksu, u skladu sa zakonom kojim se utvrđuju administrativne takse.
- (4) Dom je dužan da u poslovanju sa hranom primjenjuje zakonske i podzakonske propise kojima se uređuje bezbjednost hrane i dobra proizvođačka i higijenska praksa i primjena „hasap“ (NASSR) standarda.
- (5) Vlada donosi Uredbu o pedagoškim standardima i normativima za ustanove učeničkog standarda.

Član 9.

- (1) — Inicijativu za osnivanje ustanove može podnijeti Ministarstvo, jedinica lokalne samouprave, više jedinica lokalne samouprave zajedno, pravno ili fizičko lice.
- (2) — Inicijativa iz stava 1. ovog člana dostavlja se Vladi putem Ministarstva.
- (3) — Uz Inicijativu iz stava 1. ovog člana dostavlja se i Elaborat o opravdanosti osnivanja ustanove (u daljem tekstu: Elaborat).
- (4) Elaborat treba da opravda društvenu potrebu i svrsishodnost osnivanja ustanove.
- (5) Elaborat ustanove sadrži:
 - 1) dokaz o opravdanosti osnivanja, odnosno o postojanju društvene potrebe osnivanja ustanove na tom području, imajući u vidu postojeću mrežu ustanova,
 - 2) detaljan opis i status ustanove,
 - 3) podatke o načinu ispunjavanja propisanih uslova za rad ustanove,
 - 4) dokaz o obezbijedenosti sredstava za rad,
 - 5) ostale podatke značajne za osnivanje i rad ustanove.
- (6) Vlada Odlukom utvrđuje opravdanost osnivanja ustanove.

Član 10.

- (1) Na osnovu odluke iz člana 9. stav 6. ovog zakona, ministar rješenjem imenuje komisiju koja utvrđuje ispunjenost uslova koji se odnose na prostor, opremu i kadar za osnivanje i početak rada ustanove.
- (2) Na osnovu prijedloga komisije iz stava 1. ovog člana, ministar donosi rješenje o ispunjenosti uslova koji se odnose na prostor, opremu i kadar za osnivanje i početak rada ustanove.
- (3) Rješenje ministra iz stava 2. ovog člana konačno je i protiv rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Član 11.

(1) Ako komisija iz člana 10. stav 1. ovog zakona utvrdi da ustanova ne ispunjava uslove koji se odnose na prostor, opremu i kadar određuje se rok koji ne može biti duži od 60 dana u kojem je ustanova dužna da otkloni utvrđene nedostatke.

(2) Ako ustanova u roku iz stava 1. ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke, ministar donosi rješenje kojim se odbija zahtjev za donošenje rješenja o ispunjenosti uslova za osnivanje i početak rada.

(3) Rješenje iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 12.

(1) Ministarstvo dostavlja Vladi prijedlog za osnivanje ustanove, uz koji prilaže rješenje iz člana 10. stav 2. ovog zakona.

(2) Na osnovu priložene dokumentacije iz stava 1. ovog člana, Vlada donosi odluku o osnivanju ustanove.

(3) Na osnovu odluke o osnivanju, ustanova se upisuje u registar poslovnih subjekata kod nadležnog suda.

Član 13.

(1) Ustanova podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje dozvole za rad.

(2) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana ustanova dostavlja:

- 1) akt o osnivanju,
- 2) dokaz o upisu u registar poslovnih subjekata iz člana 12. stav 3. ovog zakona,
- 3) prijedlog statuta,
- 4) za privatnu ustanovu odluku o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje i dokaz o uplaćenju taksu na ime osnivanja ustanove.

(3) Na osnovu podnesenog zahtjeva i dokumentacije iz stava 2. ovog člana, ministar donosi rješenje o dozvoli za rad ustanove.

(4) Rješenje iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 14.

(1) Na osnovu rješenja iz člana 13. stav 3. ovog zakona ustanova se upisuje u Registar ustanova učeničkog standarda (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

(2) Ustanova može početi da radi i obavlja djelatnost učeničkog standarda nakon upisa u Registar iz stava 1. ovog člana.

(3) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ustanova učeničkog standarda.

Član 15.

(1) Ustanova može vršiti promjenu naziva, sjedišta i statusne promjene, u skladu sa zakonom.

(2) Odluku o promjeni iz stava 1. ovog člana donosi upravni odbor, odnosno osnivač za privatne ustanove ukoliko ta ustanova nema upravni odbor.

- (3) Promjene iz stava 1. ovog člana ne mogu se vršiti u toku nastavne godine.

Član 16.

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Odluku kojom se utvrđuje broj i prostorni raspored ustanova u Republici (mreža ustanova učeničkog standarda) najmanje svake četiri godine.

(2) Akt iz stava 1. ovog člana donosi Vlada na osnovu:

- 1) broja škola i učenika, na određenom području,
- 2) specifičnosti područja,
- 3) razvojnih specifičnosti brdsko-planinskog područja, pograničnog ili nedovoljno razvijenog područja,
- 4) dostupnosti i jednakih uslova za sticanje obrazovanja i vaspitanja,
- 5) obezbijeđenosti saobraćajne komunikacije,
- 6) finansijskih mogućnosti Republike.

Član 17.

(1) Organizacija i rad javne ustanove uređuje se statutom koji donosi upravni odbor, uz saglasnost Vlade.

(2) Organizacija i rad privatnih ustanova uređuje se statutom koji donosi osnivač, uz saglasnost Ministarstva.

(3) Statut je osnovni opšti akt ustanove kojim se uređuje organizacija, način rada, upravljanje i rukovođenje ustanovom i druga pitanja u skladu sa zakonom.

(4) Ministarstvo daje saglasnost na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u javnim ustanovama.

Član 18.

(1) Ustanova prestaje da radi:

- 1) ako ne ispunjava propisane uslove za obavljanje djelatnosti,
- 2) odlukom osnivača.

(2) Odluku o prestanku rada javnih ustanova donosi Vlada, a privatnih ustanova osnivač.

(3) Ustanova koja je prestala da radi, briše se iz Registra ustanova učeničkog standarda i iz Mreže ustanova učeničkog standarda.

(4) Odluka o prestanku rada ustanova učeničkog standarda i brisanju iz Registra i iz Mreže ustanova učeničkog standarda, objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

GLAVA III PRAVA I OBAVEZE UČENIKA

Član 19.

(1) Pravo na smještaj u domu učenik ostvaruje putem javnog konkursa koji raspisuje ustanova, u skladu sa ovim zakonom i opštim aktima ustanove.

(2) Javni konkurs za prijem učenika raspisuje upravni odbor doma do 1. avgusta tekuće godine, a prijem učenika u dom obavlja se prije početka nove školske godine.

(3) Javni konkurs iz stava 1. ovog člana sadrži sljedeće: uslove za smještaj učenika u ustanovu, kriterijume za utvrđivanje redoslijeda prijavljenih kandidata, broj raspoloživih mjesta, visinu učešća u troškovima smještaja i ishrane, spisak potrebne dokumentacije kojom se dokazuje ispunjenost uslova i rokove za prijavljivanje na konkurs.

(4) Učenik – kandidat za smještaj u dom, podnosi prijavu uz koju dostavlja neophodnu dokumentaciju, koja je navedena u konkursu.

(5) Direktor doma imenuje Komisiju koja sprovodi postupak prijema učenika u dom.

(6) Rang-listu učenika kojima je dodijeljen smještaj u dom utvrđuje komisija i istu objavljuje na oglasnoj tabli i internet stranici doma.

(7) Redoslijed kandidata utvrđuje se na osnovu uspjeha učenika ostvarenog u prethodnom školovanju, socijalno-ekonomskog statusa porodice učenika i udaljenosti mjesta prebivališta od mjesta školovanja.

(8) Učenik koji je bio kandidat za smještaj ima pravo prigovora komisiji iz stava 5. ovog člana, u roku od osam dana od dana objavljivanja Rang-liste na oglasnoj tabli i internet stranici doma.

(9) Komisija je dužna da o podnesenim prigovorima odluči u roku od osam dana od dana proteka roka za njihovo podnošenje.

(10) Na osnovu rezultata rangiranja, ustanova donosi i objavljuje konačnu rang listu kandidata za smještaj.

(11) Rješenje o pravu na smještaj donosi direktor doma na osnovu konačne rang-liste iz stava 10. ovog člana.

(12) Rješenje iz stava 11. ovog člana je konačno i protiv istog nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 20.

(1) Ishrana učenika predstavlja organizovanu ishranu učenika, tokom boravka u domu, kojom se obezbjeđuje pravilna i uravnotežena ishrana kao bitan preduslov za pravilan rast i razvoj, te očuvanje i unapređenje zdravlja učenika.

(2) Pravilna i uravnotežena ishrana iz stava 1. ovog člana podrazumijeva usklađivanje izbora, pripreme i količine hrane u odnosu na uzrast, energetske i nutritivne zahtjeve učenika smještenih u domu a u skladu sa standardima i normativima ishrane.

(3) Standardi i normativi ishrane čine osnov pravilnog planiranja, organizovanja i kontrole ishrane u domu i sastavni su dio pravilnika kojim se uređuju uslovi za smještaj i ishranu učenika u ustanovama učeničkog standarda.

(4) Učenik kojim je rješenjem iz člana 19. stav 11. ovog zakona utvrđeno pravo na smještaj u ustanovu ima pravo i na ishranu.

(5) Učenik ima pravo na tri obroka dnevno u skladu sa standardima i normativima ishrane.

(6) Roditelj, odnosno staratelj učenika koji je ostvario pravo na smještaj i ishranu zaključuje ugovor sa domom, u skladu sa ovim zakonom i statutom doma.

(7) Ministar donosi Pravilnik o uslovima za smještaj i ishranu učenika u domu učenika.

Član 21.

(1) Pravo na vaspitni rad ima učenik koji je ostvario pravo na smještaj u domu.

(2) Vaspitnim radom u domu naročito se obezbjeđuje: razvijanje intelektualnih i radnih sposobnosti učenika, očuvanje i unapređenje zdravlja učenika, pomoć pri učenju i

izvršavanju školskih obaveza, praćenje postignuća učenika, podsticanje socioemocionalnog razvoja ličnosti učenika, razvijanje moralnih i estetskih vrijednosti učenika i organizovanje slobodnog vremena učenika.

(3) U domu se obezbjeđuje vaspitni rad u toku dana i noćno dežurstvo vaspitača, odnosno pripravnika vaspitača.

(4) Plan i program vaspitnog rada ostvaruje se u vaspitnim grupama od najmanje 24 učenika.

(5) Ukoliko u vaspitnoj grupi ima učenika sa smetnjama u razvoju, broj učenika iz stava 4. ovog člana se smanjuje za tri.

(6) Maksimalan broj učenika sa smetnjama u razvoju u jednoj vaspitnoj grupi ne može biti veći od dva.

(7) Ministar donosi Pravilnik o planu i programu vaspitnog rada u domu učenika.

Član 22.

(1) Pravo na zdravstvenu zaštitu imaju učenici srednjih škola upisanih u Registar srednjih škola u Republici, koji su državljani Republike i Bosne i Hercegovine.

(2) Prava iz stava 1. ovog člana učenici ostvaruju u skladu sa propisom kojim je uređena zdravstvena zaštita.

Član 23.

(1) Pravo na učeničku stipendiju mogu ostvariti redovni učenici škola koji postižu odličan uspjeh u učenju i vladanju.

(2) Učenička stipendija se dodjeljuje na osnovu javnog konkursa.

(3) Stipendija se dodjeljuje bez obaveze vraćanja.

(4) Ministarstvo vodi evidenciju o odobrenim učeničkim stipendijama.

(5) Ministar donosi Pravilnik o uslovima za utvrđivanje redoslijeda, načina ostvarivanja prava na učeničku stipendiju i načinu vođenja evidencije o odobrenim učeničkim stipendijama.

Član 24.

(1) Radi postizanja boljeg uspjeha u učenju i skladnog razvoja ličnosti učenika, dom organizuje kulturne, umjetničke, sportske i rekreativne aktivnosti.

(2) Učenik koji se ističe svojim radom i aktivnostima u ustanovi pohvaljuje se i nagrađuje.

(3) Pohvale i nagrade dodjeljuje pedagoško vijeće doma.

(4) Opštim aktom doma uređuju se uslovi i način dodjeljivanja pohvala i nagrada učenicima.

Član 25.

(1) Učenik je dužan da se ponaša u skladu sa ovim zakonom i opštim aktima doma, te da se odgovorno odnosi prema imovini doma, drugim učenicima i zaposlenima u ustanovi.

(2) Za povredu obaveza učenik može da odgovara disciplinski i materijalno.

(3) Učenik može da odgovara samo za povredu obaveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena ovim zakonom ili opštim aktom doma.

(4) Učenik koji učini materijalnu štetu namjerno ili iz krajnje nepažnje obavezan je da nadoknadi u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom o vaspitno-disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti ustanove.

Član 26.

- (1) Povrede obaveza učenika mogu biti lakše i teže.
- (2) Lakše povrede obaveza propisuju se opštim aktom ustanove, a teže ovim zakonom.
- (3) Teže povrede učenika su:
 - 1) zloupotreba prava na smještaj,
 - 2) zloupotreba prava na ishranu,
 - 3) unošenje, upotreba ili dolazak pod dejstvom alkohola i narkotičkih sredstava u prostorije doma ili podstrekavanje na njihovu upotrebu,
 - 4) nasilničko ponašanje (psihičko, fizičko, seksualno, emocionalno, elektronsko) sa nanošenjem ili bez nanošenja tjelesnih povreda,
 - 5) držanje, nošenje, upotreba oružja, eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova,
 - 6) otuđenje imovine doma, drugog učenika, zaposlenih, druge ustanove, namjerno ili krajnjom nepažnjom,
 - 7) izražavanje nacionalne, rasne i vjerske netrpeljivosti ili diskriminacije,
 - 8) političko djelovanje ili organizovanje u domu, koje nije u skladu sa pedagoškim normativima,
 - 9) prepravka, iznošenje, oštećenje, uništenje evidencije koja se vodi u domu.

Član 27.

- (1) Za povredu obaveze učeniku se može izreći vaspitno-disciplinska mjera: opomena, ukor, ukor pred isključenje i isključenje iz ustanove.
- (2) Opomena i ukor izriču se za lakšu povredu obaveze učenika.
- (3) Vaspitno-disciplinska mjera za lakšu povredu obaveze izriče se učeniku u skladu sa opštim aktom ustanove.
- (4) Za težu povredu obaveze, učeniku se može izreći vaspitno-disciplinska mjera: ukor pred isključenje i isključenje iz ustanove.
- (5) Na prijedlog disciplinske komisije, direktor donosi rješenje kojim izriče vaspitno-disciplinsku mjeru.
- (6) Na rješenje iz stava 5. ovog člana, učenik ima pravo žalbe upravnom odboru, u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (7) Žalba na rješenje iz stava 5. ovog člana odlaže izvršenje rješenja.
- (8) Učenik kojem je izrečena vaspitno-disciplinska mjera isključenje iz doma, nema pravo na smještaj i ishranu u domu u kojem se nalazio u vrijeme izricanja vaspitno-disciplinske mjere, u toku godine u kojoj je izrečena vaspitno-disciplinska mjera.
- (9) Opštim aktom ustanove detaljnije se uređuju: lakše povrede obaveza učenika, način i rokovi za vođenje disciplinskog postupka, sastav disciplinske komisije i komisije za naknadu štete, mandat, način rada i odlučivanja i slučajevi izuzeća člana komisije.
- (10) O izrečenim vaspitno-disciplinskim mjerama ustanova vodi evidenciju.

Član 28.

Roditelj, odnosno staratelj učenika je:

- 1) obavezan da na poziv doma uzme aktivno učešće u svim oblicima vaspitnog rada sa učenicom,
- 2) odgovoran za teže povrede obaveze učenika iz člana 26. stav 3. ovog zakona,
- 3) obavezan da se pridržava kućnog reda ustanove.

GLAVA IV

ORGANI USTANOVE UČENIČKOG STANDARDA

Član 29.

- (1) Organ rukovođenja ustanovom je direktor, a organ upravljanja u ustanovi je upravni odbor.
- (2) Stručni organ u domu je pedagoško vijeće.

Član 30.

- (1) Direktor rukovodi ustanovom.
- (2) Direktora javne ustanove imenuje i razrješava Vlada, uz prethodno sproveden postupak javne konkurencije.
- (3) Direktora privatne ustanove imenuje i razrješava osnivač.
- (4) Direktor se imenuje na period od četiri godine.
- (5) Za direktora ustanove može da bude izabrano lice koje:
 - 1) ima završen najmanje prvi ciklus studija u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent,
 - 2) ima najmanje pet godina radnog iskustva u navedenom stepenu obrazovanja, nakon sticanja fakultetske diplome iz tačke 1) ovog stava,
 - 3) nije pravosnažnom presudom osuđivano, niti je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga i koje se ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece.
- (6) Javni konkurs za imenovanje direktora objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i u najmanje jednom dnevnom listu koji izlazi na teritoriji cijele Republike.
- (7) Javni konkurs raspisuje Ministarstvo, na osnovu odluke Vlade, najmanje tri mjeseca prije isteka mandata direktora.
- (8) Direktor ustanove za svoj rad odgovara upravnom odboru i osnivaču ustanove.
- (9) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješavanja direktora ustanova učeničkog standarda.

Član 31.

- (1) Direktor je odgovoran za zakonitost rada i za uspješno obavljanje djelatnosti ustanove.
- (2) Direktor ustanove obavlja sljedeće poslove:
 - 1) zastupa i predstavlja ustanovu,
 - 2) odlučuje o namjenskom korištenju sredstava utvrđenih finansijskim planom do iznosa utvrđenog statutom ustanove,

- 3) donosi akt o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta za ustanovu, a za javne ustanove uz saglasnost Ministarstva,
- 4) odgovoran je za realizaciju godišnjeg plana i programa rada ustanove,
- 5) predlaže upravnom odboru odluke iz njegove nadležnosti i odgovoran je za njihovo izvršavanje,
- 6) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u ustanovi,
- 7) odgovoran za sigurnost učenika koji su smješteni u domu,
- 8) saraduje sa roditeljima, odnosno starateljima učenika, drugim ustanovama i organizacijama i organima jedinice lokalne samouprave,
- 9) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Član 32.

(1) Dužnost direktora javne ustanove prestaje: istekom mandata, na lični zahtjev, razrješenjem i sticanjem uslova za prestanak radnog odnosa u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

(2) Rješenje o razrješenju dužnosti direktora ustanove donosi osnivač.

(3) Osnivač razrješava dužnosti direktora ustanove prije isteka mandata lice:

1) koje je pravosnažnom presudom osuđivano, ili je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, zloupotrebe službenog položaja ili ovlašćenja, pronevjeru, prevaru u službi, primanje i davanje mita, trgovinu uticajem, nenamjensko korištenje budžetskih sredstava, falsifikovanje isprave, falsifikovanje ili uništavanje službene isprave, te za krivična djela protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta,

2) ako je nadležni organ utvrdio da direktor ustanove ne preduzima mjere za ostvarivanje planova i programa ustanove,

3) ako direktor u ostavljenom roku ne postupi po nalogu, odnosno naloženim mjerama inspekcije ili Ministarstva koje se odnose na obavezu otklanjanja utvrđenih nedostataka i nepravilnosti,

4) ako nadležni organ utvrdi da direktor ustanove raspolaže sredstvima i imovinom ustanove na način suprotan odredbama ovog zakona, statuta i opštih akata ustanove,

5) ako se u toku mandata utvrdi da direktor ustanove ne ispunjava uslove iz člana 30. stav 5. ovog zakona,

6) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

(4) Inicijativu za razrješenje direktora ustanove mogu pokrenuti:

1) ministar,

2) Upravni odbor,

3) Pedagoško vijeće,

4) Sindikat ustanove,

5) Savjet roditelja,

6) Inspekcija za prosvjetu i sport,

7) Republički pedagoški zavod (u daljem tekstu: RPZ).

(5) Inicijativa za razrješenje direktora ustanove dostavlja se ministru.

(6) Ministar, u roku od 15 dana od dana dostavljanja inicijative iz stava 5. ovog člana, razmatra inicijativu i utvrđuje da li postoje uslovi predviđeni ovim zakonom za razrješenje direktora i o tome obavještava predlagača inicijative.

(7) Ako utvrdi da su ispunjeni uslovi predviđeni ovim zakonom za razrješenje direktora, Vlada na prijedlog ministra donosi rješenje o razrješenju direktora ustanove i imenuje vršioca dužnosti direktora ustanove.

Član 33.

- (1) Vršioca dužnosti direktora javne ustanove imenuje Vlada, u slučaju kada je:
 - 1) direktoru ustanove prestala dužnost, a nije raspisan konkurs ili nije okončan postupak po raspisanom konkursu,
 - 2) odlukom Vlade direktor razriješen dužnosti prije isteka mandata,
 - 3) u drugim slučajevima kada ustanova nema direktora.
- (2) Vršilac dužnosti iz stava 1. ovog člana imenuje se na period do 60 dana.
- (3) Prava i obaveze direktora ustanove odnose se i na vršioca dužnosti direktora ustanove.
- (4) Vršilac dužnosti direktora ustanove mora ispunjavati uslove iz člana 30. stav 5. ovog zakona.

Član 34.

- (1) Nakon sprovedenog postupka javne konkurencije, a na prijedlog Ministarstva, članove upravnog odbora u javnoj ustanovi imenuje Vlada.
- (2) Upravni odbor ustanove ima tri člana, od kojih je jedan član iz reda roditelja ili staratelja, a dva člana su u ime osnivača.
- (3) Član upravnog odbora predstavnik osnivača mora imati najmanje završen prvi ciklus studija u trajanju od četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent, a član upravnog odbora predstavnik roditelja mora imati najmanje srednju stručnu spremu četvrti stepen.
- (4) Direktor ustanove ne može biti član upravnog odbora.
- (5) Upravni odbor imenuje se na mandat od četiri godine.
- (6) U upravni odbor ustanove ne može biti imenovano lice:
 - 1) koje je već imenovano u organ upravljanja druge ustanove,
 - 2) koje je pravosnažnom presudom osuđivano, ili je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga i koje se ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece,
 - 3) u drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

Član 35.

- (1) Upravni odbor ustanove:
 - 1) donosi statut, poslovnik o radu upravnog odbora, druge opšte akte ustanove, godišnji program rada i finansijski plan,
 - 2) odlučuje o poslovanju ustanove i statusnim promjenama,
 - 3) razmatra izvještaje o poslovanju i godišnji obračun,
 - 4) odlučuje o korištenju sredstava za investicije i investiciono i tekuće održavanje,
 - 5) usvaja godišnji plan javnih nabavki ustanove,
 - 6) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima direktora,
 - 7) razmatra rezultate rada i preduzima mjere za poboljšanje uslova i rezultata ustanove,

8) obavlja i druge poslove utvrđene propisima kojima se uređuje sistem javnih službi i statutom ustanove.

(2) Upravni odbor ustanove donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.

(3) Rad upravnog odbora uređuje se statutom ustanove i poslovníkom o radu upravnog odbora.

Član 36.

(1) Vlada će razriješiti prije isteka mandata članove upravnog odbora:

1) na lični zahtjev,

2) ako član upravnog odbora neopravdano odsustvuje sa sjednica ili nesavjesnim radom onemogućava rad upravnog odbora,

3) ako upravni odbor donosi nezakonite odluke ili ne donosi odluke koje je na osnovu zakona i statuta dužan da donosi,

4) u drugim slučajevima u skladu sa statutom ustanove.

(2) U slučaju razrješenja člana upravnog odbora prije isteka mandata, Vlada imenuje novog člana, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Novoimenovanom članu upravnog odbora iz stava 2. ovog člana mandat traje do isteka mandata upravnog odbora.

Član 37.

(1) U domu se formira pedagoško vijeće kao stručni organ za ostvarivanje vaspitnog i instruktivnog rada sa učenicima u domu.

(2) Pedagoško vijeće čine vaspitači i stručni saradnici koji ostvaruju vaspitni, odnosno stručni rad u domu.

(3) Pedagoško vijeće:

1) predlaže godišnji program vaspitnog i instruktivnog obrazovnog rada, kulturne javne djelatnosti i sportske aktivnosti u domu,

2) koordinira rad vaspitača i stručnih saradnika,

3) brine se o osiguranju i unapređenju kvaliteta vaspitnog rada doma,

4) predlaže i prati ostvarivanje programa vaspitnog rada,

5) vrednuje rezultate rada vaspitača i stručnih saradnika,

6) prati i utvrđuje rezultate rada učenika,

7) pohvaljuje i nagrađuje učenike,

8) rješava druga stručna pitanja vaspitnog rada u skladu sa opštim aktom doma.

(4) Direktor saziva sjednice pedagoškog vijeća i rukovodi sjednicama.

(5) Način rada i odlučivanja pedagoškog vijeća uređuju se statutom doma.

Član 38.

(1) U domu se formira savjet roditelja kao savjetodavno tijelo.

(2) Savjet roditelja čini po jedan predstavnik roditelja svake vaspitne grupe u domu.

(3) Roditelji učenika imaju pravo, a dom obavezu da formiraju savjet roditelja, čije članove biraju roditelji učenika.

(4) Savjet roditelja:

1) predstavlja stavove roditelja učenika smještenih u domu,

- 2) podstiče angažovanje roditelja u radu doma,
- 3) može da pokrene inicijativu za razrješenje direktora doma.
- (5) Savjet roditelja ima pravo da svoje prijedloge, pitanja i stavove upućuje upravnom odboru, direktoru, odnosno pedagoškom vijeću doma.
- (6) Odredbe o djelokrugu i načinu rada savjeta roditelja utvrđuju se opštim aktima doma.

GLAVA V

ZAPOSLENI U USTANOVU

Član 39.

- (1) Plan i program vaspitnog rada u ustanovi ostvaruju vaspitači i stručni saradnici.
- (2) Vaspitači obavljaju vaspitni rad sa učenicima i ostvaruju ciljeve i zadatke programa vaspitnog rada.
- (3) Stručni saradnici iz stava 1. ovog člana mogu biti:
 - 1) pedagog,
 - 2) psiholog i
 - 3) bibliotekar.
- (4) Stručni saradnici rade na pedagoško-psihološkim, bibliotečkim i drugim stručnim poslovima kojima se doprinosi vaspitno-obrazovnom radu.
- (5) Vaspitači i stručni saradnici u ustanovi moraju da imaju završen prvi ciklus studija u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent, položen stručni ispit za rad u ustanovama učeničkog standarda, ukoliko prethodno nisu položili stručni ispit u skladu sa pravilnikom kojim se propisuje postupak i program za polaganje stručnog ispita u srednjoj školi i moraju da ispunjavaju uslove za obavljanje poslova nastavnika i stručnih saradnika u školi u skladu sa zakonom kojim se uređuje srednje obrazovanje i vaspitanje.
- (6) Izuzetno od stava 5. ovog člana, bibliotekari ne moraju imati položen stručni ispit za rad u ustanovama učeničkog standarda, ali moraju imati položen ispit u skladu sa zakonom kojim se uređuje bibliotečka djelatnost.
- (7) Rad u ustanovi ne može obavljati lice koje je pravosnažnom presudom osuđivano za krivična djela učinjena protiv dostojanstva ličnosti, morala, zloupotrebe opojnih sredstava, službene dužnosti, polnog integriteta, zlostavljanja djeteta, polnog i drugog nasilja nad djetetom ili maloljetnim licem.
- (8) U okviru radnog vremena u sedmici vaspitači imaju 40-časovnu radnu sedmicu, od kojih je 30 časova neposrednog vaspitnog rada sa učenicima.
- (9) Vaspitač, odnosno stručni saradnik dužan je da se stalno usavršava radi uspješnijeg ostvarivanja i unapređenja vaspitno-obrazovnog rada, odnosno unapređenja kompetencija potrebnih za rad.
- (10) Rezultate vaspitnog rada vaspitača i stručnih saradnika ocjenjuje direktor na kraju školske godine.
- (11) Za postignute izuzetne rezultate u vaspitnom i stručnom radu vaspitač, odnosno stručni saradnik može biti pohvaljen i nagrađen.
- (12) Radna mjesta iz stava 3. ovog člana utvrđuju se u skladu sa Pravilnikom o finansiranju javnih ustanova učeničkog standarda, koji donosi ministar.

Član 40.

(1) Administrativne, pravne i računovodstvene poslove u ustanovi obavljaju sekretar i računovođa ustanove.

(2) Poslove sekretara ustanove može obavljati lice sa završenim najmanje prvim ciklusom studija-u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalentom, sa završenim pravnim fakultetom.

(3) Poslove računovođe može obavljati lice sa završenim najmanje prvim ciklusom studijskog programa ekonomije u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalentom i ima odgovarajuću licencu u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast računovodstva.

Član 41.

(1) Ustanova je samostalna u zapošljavanju vaspitača, stručnih saradnika i ostalih radnika, u skladu sa zakonom.

(2) Na prava i dužnosti zaposlenih u ustanovi koje nisu uređene ovim zakonom primjenjuje se opšti propis o radu i kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulturi.

Član 42.

(1) Ustanova može na upražnjeno radno mjesto angažovati i pripravnika.

(2) Pripravnički staž traje godinu dana.

(3) Pripravnik je lice koji se prvi put zapošljava u zanimanju za koje je steklo određenu vrstu i stepen stručne spreme.

(4) Lice koje ima manje od godinu dana radnog iskustva u struci i nije ostvarilo uslove za polaganje stručnog ispita ima status pripravnika.

(5) Ustanova pripravniku određuje mentora.

(6) Nakon isteka pripravničkog staža, pripravnik može pristupiti polaganju stručnog ispita.

(7) Pripravniku koji u roku od deset mjeseci po isteku pripravničkog staža ne položi stručni ispit, prestaje radni odnos.

(8) Ministar rješenjem određuje ustanove u kojima se polaže praktični dio stručnog ispita.

Član 43.

(1) Pripravnik vaspitač, pripravnik stručni saradnik i pripravnik sekretar polažu stručni ispit.

(2) Stručni ispit iz stava 1. ovog člana sastoji se iz praktičnog i usmenog dijela ispita.

(3) Praktični dio stručnog ispita pripravnik polaže u ustanovi, a usmeni dio stručnog ispita u Ministarstvu.

(4) Ministar donosi rješenje kojim se utvrđuje visina naknade za polaganje stručnog ispita u iznosu od 30% do 60% najniže neto plate u Republici.

(5) Kandidat ne može pristupiti polaganju usmenog dijela ispita ukoliko ne položi praktični, odnosno pismeni dio ispita.

(6) U slučaju da kandidat ne položi usmeni dio ispita, upućuje se na popravni iz tog dijela ispita.

(7) U slučaju iz stava 6. ovog člana ministar rješenjem utvrđuje visinu naknade za polaganje popravnog ispita u iznosu do 20% najniže neto plate u Republici.

(8) Ministar rješenjem imenuje komisiju za polaganje stručnog ispita i utvrđuje visinu naknade članovima Komisije koji nisu zaposleni u Ministarstvu za svakog kandidata, a koja iznosi za predsjednika Komisije do 5%, a za člana Komisije do 3% najniže neto plate u Republici.

(9) Troškove prvog polaganja stručnog ispita snosi ustanova u kojoj je pripravnik zaposlen na neodređeno vrijeme.

(10) Polaganje stručnog ispita obavlja se u više ispitnih rokova.

(11) Ministar, u skladu sa brojem prijavljenih kandidata, unutar ispitnih rokova donosi rješenje kojim određuje datum za polaganje praktičnog, usmenog i pismenog dijela stručnog ispita.

(12) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu polaganja stručnog ispita u ustanovama učeničkog standarda.

Član 44.

(1) Bračni supružnik i djeca poginulog ili nestalog borca Republike, lica sa invaliditetom, bez obzira na uzrok i vrijeme nastanka invalidnosti, a čiji status se dokazuje uvjerenjem nadležnih organa Republike, oslobađaju se plaćanja naknade iz člana 43. st. 4. i 7. ovog zakona.

(2) Rješenje o oslobađanju plaćanja naknade za polaganje stručnog ispita donosi ministar, na zahtjev kandidata.

Član 45.

(1) Prava i obaveze zaposlenih u ustanovi regulisani su zakonima kojima se regulišu radni odnosi i plate, kolektivnim ugovorom, ovim zakonom i opštim aktom ustanove.

(2) Direktor raspisuje javni konkurs za upražnjeno radno mjesto vaspitača, stručnog saradnika, sekretara i računovođe obavezno posredstvom Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske.

(3) Prilikom raspisivanja konkursa potrebno je navesti da li se prima pripravnik ili lice sa radnim iskustvom.

(4) Javni konkurs se objavljuje u dnevnim novinama koje su dostupne na cijeloj teritoriji Republike.

(5) Vaspitača, stručnog saradnika, sekretara i računovođu bira direktor ustanove, na prijedlog komisije za izbor.

(6) Komisiju za izbor imenuje direktor ustanove.

(7) Komisija za izbor dužna je da, u skladu sa propisanim kriterijumima i postupkom prijema radnika u radni odnos u ustanovi, u roku od osam dana od dana zaključenja konkursa sačini i predloži direktoru listu kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa.

(8) Direktor ustanove dužan je da primi u radni odnos prvog kandidata sa liste iz stava 7. ovog člana.

(9) Ukoliko kandidat iz stava 8. ovog člana ne prihvati ponuđeno radno mjesto, komisija za izbor predlaže direktoru ustanove da donese odluku o prijemu u radni odnos sljedećeg kandidata sa liste.

(10) Obavještenje o izboru kandidata dostavlja se svim učesnicima konkursa.

(11) Kandidat koji je nezadovoljan odlukom o izboru ima pravo da podnese prigovor upravnom odboru u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.

(12) Odluka upravnog odbora je konačna, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(13) U slučajevima iznenadnog odsustva vaspitača, stručnog saradnika, računovođe ili sekretara zbog bolesti i drugog opravdanog odsustva, kada obavljanje poslova ne trpi odgađanje, direktor ustanove može, bez raspisivanja javnog konkursa, zaključiti ugovor o radu na određeno vrijeme sa licem koje ima radno iskustvo i koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom i podzakonskim propisima, a najduže do 60 dana.

(14) Ministar donosi Pravilnik o kriterijumima i postupku prijema radnika u radni odnos u đačkim domovima i učeničkim kulturnim centrima.

Član 46.

- (1) Teže povrede dužnosti su:
- 1) neostvarivanje ciljeva i zadataka vaspitno-obrazovnog rada,
 - 2) odbijanje radnika da izvršava svoje radne obaveze određene ugovorom o radu,
 - 3) krađa, namjerno uništenje, oštećenje ili nezakonito raspolaganje sredstvima ustanove, kao i nanošenje štete trećim licima, koju je ustanova dužna da nadoknadi,
 - 4) zloupotreba položaja sa materijalnim ili drugim posljedicama za ustanovu,
 - 5) nasilno ponašanje prema učenicima, radnicima i trećim licima,
 - 6) korištenje alkoholnih pića ili droga,
 - 7) neopravdan izostanak sa posla u trajanju od tri dana u kalendarskoj godini,
 - 8) dovođenje u pitanje osnovnih moralnih vrijednosti neprimjerenim ponašanjem,
 - 9) izazivanje nacionalne ili vjerske netrpeljivosti,
 - 10) onemogućavanje kontrole inspekcijским organima,
 - 11) unošenje oružja u ustanovu,
 - 12) uznemiravanje ili zlostavljanje učenika ili zaposlenih,
 - 13) bavljenje političkim organizovanjem i djelovanjem u ustanovi.
- (2) Lakše povrede radnih obaveza utvrđuju se Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske i opštim aktima ustanove.

Član 47.

(1) Direktor ustanove pokreće disciplinski postupak protiv zaposlenih u ustanovi koji učine povredu radne dužnosti.

(2) Disciplinski postupak sprovodi disciplinska komisija u skladu sa ovim zakonom i opštim aktom ustanove.

(3) Disciplinsku komisiju imenuje upravni odbor u roku od 30 dana od dana učinjene povrede.

(4) Direktor ustanove donosi rješenje i izriče disciplinsku mjeru.

(5) Na rješenje iz stava 4. ovog člana zaposleni može uložiti prigovor upravnom odboru u roku od osam dana.

(6) Odluka upravnog odbora je konačna i protiv nje nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti spor kod nadležnog suda.

GLAVA VI FINANSIRANJE I EVIDENCIJE

Član 48.

(1) Sredstva za ostvarivanje prava i obavljanje djelatnosti u javnim ustanovama čiji je osnivač Republika obezbjeđuju se:

- 1) iz budžeta,
- 2) iz budžeta jedinice lokalne samouprave, na čijoj teritoriji je sjedište ustanove,
- 3) učešćem roditelja,
- 4) prodajom usluga na tržištu,
- 5) iz donacija,
- 6) iz drugih izvora.

(2) Iz budžeta se obezbjeđuju sredstva za plate i naknade zaposlenih u javnim ustanovama u skladu sa zakonskim propisima kojima se uređuju plate i naknade zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u Republici.

(3) Vlada donosi odluku o sufinansiranju smještaja i ishrane učenika do 1. septembra tekuće godine, odnosno do početka školske godine na prijedlog Ministarstva.

(4) Roditelji, odnosno staratelji obezbjeđuju dio sredstava za smještaj i ishranu učenika.

(5) Sredstva za materijalne troškove ustanove obezbjeđuju se iz budžeta lokalne samouprave na čijoj teritoriji je sjedište javne ustanove.

(6) Sredstva ostvarena prodajom usluga, odnosno pružanja usluga smještaja i ishrane trećim licima, učešća u projektima i donacije uplaćuju se na račun posebnih namjena u trezoru Republike, za domove.

(7) Sredstva iz stava 6. ovog člana ustanove mogu se koristiti za finansiranje troškova nastalih pružanjem usluga i za ulaganja u objekte i opremu ustanove.

(8) Radi unapređenja obavljanja djelatnosti učeničkog standarda, ustanove sarađuju i mogu da se udružuju i sa drugim ustanovama koje obavljaju istu djelatnost unutar i izvan Republike, u skladu sa zakonom.

Član 49.

(1) Ustanove vode sljedeću evidenciju:

- 1) matičnu knjigu upisanih učenika u dom,
- 2) dnevnik vaspitnog rada (odjeljenjska knjiga),
- 3) evidencija zaposlenih u ustanovi,
- 4) godišnji program rada ustanove,
- 5) ljetopis doma,
- 6) zapisnik o radu stručnih i upravnih organa,
- 7) knjigu evidencije rada stručnih organa,
- 8) evidenciju o dnevnom i noćnom dežurstvu.

(2) Dnevnik vaspitnog rada vodi vaspitač, a knjigu evidencije rada stručnog saradnika vodi stručni saradnik (pedagoška dokumentacija).

(3) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije u ustanovama učeničkog standarda.

GLAVA VII

NADZOR NAD RADOM USTANOVA UČENIČKOG STANDARDA

Član 50.

(1) Upravni nadzor nad zakonitošću rada ustanova i akata ustanova vrši Ministarstvo.

(2) Stručno-pedagoški nadzor nad obavljanjem vaspitnog i instruktivnog obrazovnog rada u ustanovi vrši RPZ.

(3) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona, opštih propisa i drugih akata iz oblasti učeničkog standarda vrši Republička uprava za inspekcijske poslove, posredstvom nadležnog inspektora.

Član 51.

(1) U vršenju stručno-pedagoškog nadzora stručna lica RPZ-a vrše uvid u:

- 1) ostvarivanje programa vaspitnog i instruktivnog obrazovnog rada,
- 2) planiranje i realizaciju vaspitnog i instruktivnog vaspitnog rada,
- 3) rad stručnog organa ustanove,
- 4) ostvarivanje prava i obaveza učenika, roditelja, odnosno staratelja, vaspitača, stručnih saradnika i direktora,
- 5) upotrebu udžbenika i drugih nastavnih sredstava,
- 6) vođenje evidencije i dokumentacije o vaspitnom i instruktivnom obrazovnom radu.

(2) U vršenju stručno-pedagoškog nadzora stručno lice RPZ-a:

- 1) ostvaruje neposredan uvid u rad ustanove, vaspitača, stručnog saradnika i direktora,
- 2) prisustvuje realizaciji vaspitnog i instruktivnog obrazovnog rada,
- 3) pruža stručnu pomoć u radu vaspitača, stručnih saradnika i direktora,
- 4) prima izvještaje i informacije o aktuelnim pitanjima iz svog djelokruga,
- 5) predlaže ministru preduzimanje neophodnih mjera za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka za unapređivanje vaspitnog i instruktivnog obrazovnog rada.

(3) Ministar donosi Pravilnik o obliku i načinu ostvarivanja upravnog i stručno-pedagoškog nadzora.

Član 52.

(1) Ukoliko nadležna inspekcija utvrdi nepravilnosti u radu ustanove, odnosno kada utvrdi da ustanova ne postupa ili postupa nepravilno ili nepotpuno prema obavezama koje su joj određene propisima, inspektor shodno utvrđenom činjeničnom stanju preduzima odgovarajuće mjere:

- 1) nalaže otklanjanje nedostataka nastalih neizvršavanjem ili nepravilnom primjenom Zakona i podzakonskih propisa i akata,
- 2) nalaže usaglašavanje pojedinačnih akata ustanove, ukoliko utvrdi da su doneseni suprotno odredbama ovog zakona, podzakonskim propisima i opštim aktima ustanove,
- 3) nalaže direktoru, upravnom odboru i pedagoškom vijeću da poništi odluku koja je u suprotnosti sa ovim zakonom, drugim propisima i aktima donesenim na osnovu Zakona,
- 4) nalaže donošenje statuta, drugih opšti akata ustanove, godišnji plan i program rada,
- 5) nalaže otklanjanje nepravilnosti u prijemu učenika u ustanovu,
- 6) nalaže ustanovi da poništi vaspitno-disciplinsku mjeru prema učeniku koja nije donesena u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisima,

- 7) nalaže ustanovi da poništi konkurs za prijem vaspitača, stručnog saradnika, računovođu i sekretara ukoliko utvrdi da direktor nije raspisao konkurs u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima,
 - 8) nalaže formiranje pedagoškog vijeća,
 - 9) nalaže otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti i propusta u postupku vođenja evidencije i dokumentacije,
 - 10) nalaže preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti ili nedostataka u roku koji odredi,
 - 11) preduzima druge mjere i radnje za koje je zakonom i drugim propisima ovlašćen.
- (2) Sanitarno-higijenski nadzor i inspeksijski nadzor kontrole kvaliteta ishrane u ustanovama vrši nadležni inspektor za hranu.
- (3) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih propisa u dijelu koji se odnosi na prijem radnika ustanove iz člana 45. stav 2. ovog zakona vrši republički inspektor za prosvjetu i sport.
- (4) Inspeksijski nadzor nad prijemom radnika ustanove koji nisu obuhvaćeni članom 45. stav 2. ovog zakona vrši nadležna inspekcija rada.
- (5) Lice koje smatra da su njegova prava povrijeđena može se, radi zaštite svojih prava, obratiti nadležnoj inspekciji u roku od mjesec dana od dana saznanja za učinjenu povredu, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dana učinjene povrede u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

GLAVA VIII

KAZNENE ODREDBE

Član 53.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj ustanova ako:
- 1) obavlja drugu djelatnost bez saglasnosti osnivača (član 7. stav 6),
 - 2) obavlja djelatnost učeničkog standarda u Republici, a nije upisana u Registar iz člana 12. stav 3. ovog zakona,
 - 3) izvrši statusne promjene suprotno odredbi člana 15. ovog zakona,
 - 4) omogući učeniku korištenje prava iz oblasti učeničkog standarda suprotno odredbama ovog zakona (čl. od 19. do 24),
 - 5) ne zaključi ugovor sa roditeljem, odnosno starateljem učenika koji ostvaruje pravo na smještaj i ishranu ili zaključi ugovor suprotno odredbama ovog zakona za ustanove čiji je osnivač Republika (član 20. stav 6),
 - 6) nenamjenski koristi sredstva ustanove utvrđena finansijskim planom (član 31. stav 2),
 - 7) zaposli lice suprotno zakonima kojima se uređuju radni odnosi i plate, kolektivnom ugovoru i opštem aktu ustanove (član 45),
 - 8) ne vodi ili neuredno vodi propisane evidencije (član 49).
- (2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u ustanovi, novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM.

GLAVA IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 54.

(1) Zaposleni u ustanovi koji su po propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove koji se odnose na nivo i vrstu obrazovanja mogu i dalje obavljati rad u ustanovi i ravnopravno konkurisati na radna mjesta u ustanovi.

(2) Ustanove će svoju organizaciju i opšte akte uskladiti sa odredbama ovog zakona u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 55.

Vlada će u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Uredbu o pedagoškim standardima i normativima za ustanove učeničkog standarda (član 8. stav 5).

Član 56.

Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

- 1) sadržaju i načinu vođenja Registra ustanova učeničkog standarda (član 14. stav 3),
- 2) uslovima za smještaj i ishranu učenika u domu učenika (član 20. stav 7),
- 3) planu i programu vaspitnog rada u domu učenika (član 21. stav 7),
- 4) uslovima za utvrđivanje redoslijeda, načina ostvarivanja prava na učeničku stipendiju i načinu vođenja evidencije o odobrenim učeničkim stipendijama (član 23. stav 5),
- 5) uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora ustanova učeničkog standarda (član 30. stav 9),
- 6) finansiranju javnih ustanova učeničkog standarda (član 39. stav 12),
- 7) sadržaju i načinu polaganja stručnog ispita u ustanovama učeničkog standarda (član 43. stav 12),
- 8) kriterijumima i postupku prijema radnika u radni odnos u đačkim domovima i učeničkim kulturnim centrima (član 45. stav 14),
- 9) sadržaju i načinu vođenja evidencije u ustanovama učeničkog standarda (član 49. stav 3),
- 10) obliku i načinu ostvarivanja upravnog i stručno-pedagoškog nadzora (član 51. stav 3).

Član 57.

Do donošenja podzakonskih akata iz čl. 55. i 56. ovog zakona primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu ranije važećeg zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 58.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o učeničkom standardu („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 72/12).

Član 59.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske”.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O UČENIČKOM STANDARDU

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o učeničkom standardu sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kome Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu, kao i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-1776/24 od 20. juna 2024. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kome Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje Zakona o učeničkom standardu. Navedeno je da je razlog sadržan u potrebi što je važeći Zakon o učeničkom standardu donesen 2012. godine i da je primjena istog pokazala da se određena zakonska rješenja trebaju preciznije, jasnije ili na drugačiji način urediti. Takođe, jedan od razloga donošenja novog zakona je usklađivanje sa Zakonom o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 41/18, 35/20, 92/20 i 55/23) i uspostavljanje referalnog mehanizma i primjena programa mjera bezbjednosti i na ustanove učeničkog standarda.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo dao je obrađivaču određene primjedbe i sugestije s ciljem usklađivanja Zakona sa pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14). Obrađivač Zakona prihvatio je date primjedbe i sugestije i ugradio ih u tekst Nacrta zakona.

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske i Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je sproveo konsultacije sa javnošću i naveo je da nisu dostavljene pismene primjedbe zainteresovane javnosti.

Budući da je predmetni zakon usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Nacrt zakona o učeničkom standardu može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj 17.03-020-1749/24 od 18. juna 2024. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o učeničkom standardu, nisu ustanovljeni sekundarni obavezujući izvori prava Evropske unije koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog Nacrta. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „neprimjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

S obzirom na to da je trenutno važeći Zakon o učeničkom standardu donesen 2012. godine i da je primjena tog zakona pokazala da se određena zakonska rješenja trebaju preciznije, jasnije ili na drugačiji način urediti, stvorila se potreba za izradom novog Zakona o učeničkom standardu. Takođe, jedan od razloga donošenja novog zakona je usklađivanje sa Zakonom o srednjem obrazovanju i vaspitanju i uspostavljanje referalnog mehanizma i primjena programa mjera bezbjednosti i na ustanove učeničkog standarda.

Ustanove učeničkog standarda su zaključno sa 31. decembrom 2023. godine imale obavezu gašenja vlastitih bankovnih računa i od 1. januara 2024. godine su u potpunosti uključene u sistem trezorskog poslovanja, u okviru sistema Jedinostvenog računa trezora Republike Srpske. Navedeno zahtijeva zakonske izmjene u smislu jasnijeg definisanja načina ostvarivanja i raspodjele sredstava iz drugih izvora finansiranja (sufinansiranje smještaja od strane roditelja, transferi jedinica lokalnih samouprava, donacije, sredstva od prodaje usluga na tržištu i drugi izvori).

Predložena rješenja doprinijeće i poboljšanju i unapređenju kvaliteta učeničkog standarda i vaspitno-obrazovnog sistema Republike Srpske, što je svakako i jedan od ciljeva Strategije razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja Republike Srpske za period 2022–2030. godine.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Nacrta zakona propisan je predmet njegovog regulisanja, tj. prava i obaveze učenika u oblasti učeničkog standarda, osnivanje i rad ustanova učeničkog standarda, te druga pitanja u ovoj oblasti.

Članom 2. Nacrta zakona definiše se šta je učenički standard, te da gramatički izrazi koji se koriste u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog roda podrazumijevaju oba pola.

Članom 3. Nacrta zakona propisani su ciljevi učeničkog standarda.

Članom 4. Nacrta zakona decidirano su pobrojana prava u oblasti učeničkog standarda, koja su neprenosiva, te da učenik sa posebnim potrebama ostvaruje ista, uz uvažavanje njegovih posebnih potreba.

Članom 5. Nacrta zakona je propisano ko sve može da ostvaruje prava iz člana 4. ovog zakona.

Članom 6. Nacrta zakona propisano je kako se mogu osnovati ustanove učeničkog standarda, tj. kao dom učenika i učenički kulturni centar.

Članom 7. Nacrta zakona je propisano da se ustanove učeničkog standarda osnivaju kao javne ustanove čiji je osnivač Vlada Republike Srpske, ali mogu biti osnovane i kao privatne, te da iste pored osnovne djelatnosti, uz saglasnost Ministarstva mogu obavljati i druge djelatnosti koje su u funkciji njene osnovne djelatnosti.

Članom 8. Nacrta zakona su propisani uslovi za osnivanje i početak rada ustanove učeničkog standarda.

Članom 9. Nacrta zakona je propisano ko može podnijeti Vladi inicijativu za osnivanje ustanove, da se uz inicijativu podnosi Elaborat o opravdanosti osnivanja ustanove, sadržaj elaborata i da Vlada odlukom utvrđuje opravdanost osnivanja ustanove.

Članom 10. Nacrta zakona propisano je da na osnovu odluke iz člana 9. ministar rješenjem imenuje komisiju čiji je zadatak da utvrdi ispunjenost uslova za osnivanje i početak rada ustanove, te da na osnovu prijedloga komisije ministar donosi rješenje o ispunjenosti uslova koji se odnose na prostor i opremu za osnivanje i početak rada ustanove.

Članom 11. Nacrta zakona propisano je da se ustanovi ostavlja rok za otklanjanje nedostataka u slučaju da komisija utvrdi da ustanova ne ispunjava uslove koji se odnose na prostor i opremu.

Članom 12. Nacrta zakona propisano je da Ministarstvo dostavlja Vladi prijedlog za osnivanje ustanove, da Vlada donosi odluku o osnivanju ustanove, te da se na osnovu navedene odluke ustanova upisuje u registar kod suda.

Članom 13. Nacrta zakona propisano je da ustanova podnosi Ministarstvu zahtjev za izdavanje dozvole za rad, te da na osnovu podnesenog zahtjeva ministar donosi rješenje o dozvoli za rad ustanove.

Članom 14. Nacrta zakona propisano je da ustanova počinje sa radom nakon upisivanja u Registar ustanova učeničkog standarda, koji vodi Ministarstvo, te da ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra ustanova učeničkog standarda.

Članom 15. Nacrta zakona propisano je da ustanova može vršiti promjenu naziva, sjedišta i statusne promjene, u skladu sa zakonom.

Članom 16. Nacrta zakona je propisano da Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi odluku kojom se utvrđuje broj i prostorni raspored ustanova u Republici najmanje svake četiri godine.

Članom 17. Nacrta zakona propisano je da se organizacija i rad ustanove uređuju statutom ustanove koji donosi upravni odbor, uz prethodnu saglasnost Vlade, te da Ministarstvo daje saglasnost na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u javnim ustanovama.

Članom 18. Nacrta zakona propisano je kad ustanova prestaje sa radom, da osnivač donosi odluku o prestanku, te da se ustanova koja je prestala sa radom briše iz Registra ustanova učeničkog standarda i iz Mreže ustanova učeničkog standarda.

Članom 19. Nacrta zakona propisano je da se pravo na smještaj u domu ostvaruje putem konkursa koji raspisuje ustanova, sadržaj konkursa, postupak u vezi sa izborom kandidata za smještaj, pravo prigovora na izbor komisije i da rješenje o pravu na smještaj donosi direktor doma na osnovu konačne rang-liste.

Članom 20. Nacrta zakona je propisano pravo na ishranu učenika koji ostvaruje pravo na smještaj u domu, te da ministar donosi Pravilnik o uslovima za smještaj i ishranu učenika u domu.

Članom 21. Nacrta zakona propisano je pravo na vaspitni rad koje ostvaruje učenik koji je ostvario pravo na smještaj u dom, broj učenika u vaspitnim grupama, ukoliko u vaspitnoj grupi ima učenika sa smetnjama u razvoju, broj učenika u toj grupi se smanjuje za tri, te da ministar donosi Pravilnik o planu i programu vaspitnog rada u domu.

Članom 22. Nacrta zakona je propisano pravo na zdravstvenu zaštitu koju ostvaruju učenici srednjih škola u Republici.

Članom 23. Nacrta zakona propisano je da učenici mogu ostvariti pravo na učeničku stipendiju koju imaju redovni učenici škola koji postižu odličan uspjeh u učenju i vladanju.

Članom 24. Nacrta zakona propisano je da dom organizuje kulturne, umjetničke, sportske i rekreativne aktivnosti radi postizanja boljeg uspjeha u učenju i skladnog razvoja ličnosti učenika.

Članom 25. Nacrta zakona propisuju se obaveze i odgovornosti učenika.

Članom 26. Nacrta zakona decidirano su pobrojane teže povrede obaveza učenika, te da se lakše povrede propisuju opštim aktima ustanove.

Članom 27. Nacrta zakona su propisane vaspitno-disciplinske mjere, te postupak izricanja tih mjera.

Članom 28. Nacrta zakona propisane su obaveze i odgovornosti roditelja.

Članom 29. Nacrta zakona propisano je da je organ rukovođenja ustanovom direktor, a organ upravljanja u ustanovi upravni odbor, dok je pedagoško vijeće stručni organ u domu.

Članom 30. Nacrta zakona propisane su dužnosti direktora, uslovi i postupak za imenovanje direktora, te da istog imenuje Vlada. Istim članom je propisano da direktor odgovara upravnom odboru i osnivaču ustanove.

Članom 31. Nacrta zakona su decidno pobrojani poslovi koje obavlja direktor doma.

Članom 32. Nacrta zakona je propisano kad prestaje dužnost direktora ustanove, da odluku o prestanku donosi osnivač. Takođe, istim članom su pobrojani slučajevi razrješenja direktora prije isteka mandata, kao i ko može pokrenuti inicijativu za razrješenje direktora, te postupak po pokretanju inicijative.

Članom 33. Nacrta zakona je propisano da osnivač imenuje vršioca dužnosti direktora u pobrojanim slučajevima, najduže do 90 dana.

Članom 34. Nacrta zakona propisani su uslovi za člana Upravnog odbora u ustanovi, te da članove upravnog odbora imenuje Vlada na mandat od četiri godine. Istim članom je propisano ko ne može biti član upravnog odbora u ustanovi.

Članom 35. Nacrta zakona propisani su nadležnosti upravnog odbora u ustanovi, da upravni odbor donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja članova, te da se rad upravnog odbora uređuje statutom ustanove i poslovníkom o radu upravnog odbora.

Članom 36. Nacrta zakona propisano je kad Vlada razrješava člana upravnog odbora prije isteka mandata, te da će u tom slučaju Vlada imenovati novog člana upravnog odbora.

Članom 37. Nacrta zakona je propisano da se u domu formira pedagoško vijeće kao stručni organ za ostvarivanje vaspitnog i instruktivnog rada sa učenicima u domu, ko čini pedagoško vijeće, poslovi koje isto obavlja, te da se način rada i odlučivanja pedagoškog vijeća uređuju statutom doma.

Članom 38. Nacrta zakona je propisano da se u domu formira savjet roditelja, ko ga čini, uloga istog, te da se bliže odredbe o djelokrugu i načinu rada savjeta roditelja utvrđuju opštim aktima doma.

Članom 39. Nacrta zakona propisano je da plan i program vaspitnog rada u ustanovi ostvaruju vaspitači i stručni saradnici, ko su stručni saradnici, poslovi koje isti obavljaju, uslovi za vaspitače i stručne saradnike, obaveza usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika, da rezultate vaspitno-obrazovnog rada vaspitača, odnosno stručnih saradnika ocjenjuje direktor na kraju školske godine, te da za postignute izuzetne rezultate u vaspitno-obrazovnom i stručnom radu vaspitač, odnosno stručni saradnik može biti pohvaljen i nagrađen.

Članom 40. Nacrta zakona je propisano da administrativne, pravne i računovodstvene poslove u školi obavljaju sekretar i računovođa. Istim članom su propisani uslovi za sekretara i računovođu u domu.

Članom 41. Nacrta zakona je propisano da je ustanova samostalna u zapošljavanju vaspitača, stručnih saradnika i ostalih radnika.

Čl. 42, 43. i 44. Nacrta zakona su propisane odredbe koje se odnose na angažovanje i rad pripravnika u domu, obaveza i postupak polaganja stručnog ispita za iste, u skladu sa

Pravilnikom o sadržaju i načinu polaganja stručnog ispita u ustanovama učeničkog standarda, koji donosi ministar, te da se određene socijalne kategorije lica oslobađaju od obaveze polaganja predmetnog stručnog ispita.

Članom 45. Nacrta zakona propisan je postupak izbora kandidata, koji konkurišu na radna mjesta vaspitača i stručnih saradnika u domu, te da ministar donosi Pravilnik o kriterijumima i postupku prijema radnika u radni odnos u đačkim domovima i učeničkim kulturnim centrima .

Čl. 46. i 47. Nacrta zakona propisane su teže povrede radnih dužnosti, da se lakše povrede radnih obaveza propisuju opštim aktima ustanova, odnosno da direktor pokreće disciplinski postupak protiv zaposlenih u ustanovi koji učine povredu radne dužnosti, da postupak sprovodi komisija, te da direktor rješenjem izriče disciplinsku mjeru, na koju zaposleni može da uloži prigovor upravnom odboru.

Članom 48. Nacrta zakona propisani su izvori sredstava finansiranja ustanova učeničkog standarda, odnosno šta se istima finansira.

Članom 49. Nacrta zakona propisane su evidencije koje vodi ustanova.

Članom 50. Nacrta zakona propisano je da upravni nadzor nad zakonitošću rada ustanova i akata ustanova vrši Ministarstvo, da stručno-pedagoški nadzor nad obavljanjem vaspitnog i instruktivnog obrazovnog rada u ustanovi vrši RPZ a da inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona, opštih propisa i drugih akata iz oblasti učeničkog standarda vrši Republička uprava za inspeksijske poslove, posredstvom nadležnog inspektora.

Članom 51. Nacrta zakona propisano je koje poslove vrše stručna lica RPZ-a u vršenju stručno-pedagoškog nadzora.

Članom 52. Nacrta zakona propisano je koje su nadležnosti inspektora Republičke uprava za inspeksijske poslove prilikom vršenja inspeksijskog nadzora.

Članom 53. Nacrta zakona propisani su prekršaji za koje će se novčanom kaznom kazniti ustanova odnosno odgovorno lice u ustanovi.

Članom 54. Nacrta zakona propisano je da zaposleni u ustanovi koji su po propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona ispunjavali uslove u pogledu nivoa i vrste obrazovanja, mogu i dalje obavljati rad u ustanovi i ravnopravno konkurisati na radna mjesta u ustanovi kao i da su ustanove obavezne uskladiti svoju organizaciju i opšte akte u roku od devet mjeseci.

Članom 55. Nacrta zakona propisano je da će ministar u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Uredbu o pedagoškim standardima i normativima za ustanove učeničkog standarda.

Članom 56. Nacrta zakona propisuje se da će ministar u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike koje propisuje ovaj zakon.

Članom 57. Nacrta zakona propisano je da će se do donošenja podzakonskih akata iz čl. 55. i 56. ovog zakona primjenjivati podzakonski akti doneseni na osnovu ranije važećeg zakona, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Čl. 58. i 59. Nacrta zakona propisan je prestanak prethodno važećeg Zakona o učeničkom standardu, odnosno dan stupanja na snagu ovog zakona.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Nacrt zakona o učeničkom standardu i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-020-1769/24 od 20. juna 2024. godine konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Nacrt je planiran Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2024. godinu.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač je naveo da potrebu da se, uvažavajući činjenicu da je važeći zakon usvojen 2012. godine, pojedine odredbe preciziraju, potpunije i bolje definišu, kao što su odredbe koje se odnose na osnivanje i rad privatnih ustanova učeničkog standarda, status i članova upravnog odbora, ishranu učenika, povredu obaveze učenika, kao i uključivanje roditelja odnosno staratelja.

Cilj koji se želi postići donošenjem ovog zakona je unapređenje stanja u oblasti srednjeg obrazovanja i vaspitanja, a posebno kroz stvaranje podsticajnog okruženja za sticanje srednjoškolskog obrazovanja, materijalnih, kulturnih, socijalnih, zdravstvenih i drugih uslova za učenike, te postizanje i održavanje odgovarajućeg nivoa standarda učenika.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino donošenjem zakona.

U vezi s uticajem na javne budžete, obrađivač je naveo da su sredstva za sprovođenje Nacrt već planirana u budžetu za 2024. godinu, te u tekućoj budžetskoj godini nisu potrebna dodatna finansijska sredstva. Dugoročan uticaj predloženih zakonskih rješenja na javne budžete, u ovom momentu nije moguće predvidjeti, jer će uticaj zavisiti od sprovođenja i efekata primjene zakona, postizanja definisanih ciljeva, broja učenika koji se prijavljuju za smještaj u ustanove i slično. Zakonske izmjene podrazumijevaju i jasnije definisanje načina ostvarivanja i raspodjele sredstava iz drugih izvora finansiranja.

U vezi s uticajem na poslovanje, obrađivač je naveo da nacrt Zakona o učeničkom standardu predviđa mogućnost osnivanja i privatnih ustanova, čime se daje mogućnost fizičkim i pravnim licima da osnuju istu ukoliko imaju poslovni interes. Takođe, Nacrtom zakona predviđeno je da ustanova može obavljati i druge djelatnosti koje su u funkciji njene osnovne djelatnosti (npr. može pružati usluge smještaja i ishrane trećim licima) što pozitivno utiče i na poslovanje samih ustanova, ali i razvoj lokalne zajednice i potencijalno angažovanje drugih poslovnih subjekata u vršenju ovih djelatnosti. Nacrtom je propisana izmjena formalnosti koja se odnosi na postupak za osnivanje ustanove učeničkog standarda. S tim u vezi, uz inicijativu za osnivanje ustanove, potrebno je podnijeti i elaborat o opravdanosti osnivanja ustanove. Razlog izmjene formalnosti je potreba za sprovođenjem detaljne analize u cilju utvrđivanja potreba za osnivanjem ustanove učeničkog standarda. Troškovi izrade elaborata padaju na podnosioca inicijative, ali uvažavajući značaj ustanova ovakvog karaktera, uvođenja obaveze izrade elaborata smatra se opravdanom budući da se istim detaljno utvrđuju koristi od osnivanja predmetne ustanove.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač je naveo da je kvalitetnijom uslugom i proširivanjem aktivnosti u pogledu prava na smještaj učenika u ustanove učeničkog standarda, omogućen lakši pristup vaspitno-obrazovnom sistemu, te samim tim i bolje pripremanje učenika za tržište rada. U vezi sa uticajem na tržište rada bitan je uticaj na osoblje koje radi u ustanovi. Nacrtom zakona se utiče na kvalitet kadra koji rade u ustanovi kroz obavezu stalnog stručnog usavršavanja vaspitača, stručnih saradnika, sekretara, računovođa i direktora škole i kroz mogućnost nagrađivanja radnika za postignute izuzetne rezultate u vaspitnom i stručnom radu. Zakonom se indirektno utiče i na razvoj lokalne zajednice. U okviru proširene djelatnosti ustanove mogu pružati usluge ishrane i smještaja trećim licima, te se na taj način omogućava veća dostupnost smještajnih kapaciteta u lokalnoj zajednici, čime se doprinosi njenom razvoju, a vršenjem proširene djelatnosti, domovi pružaju usluge smještaja i ishrane eventualnim radnicima, koji su zaposleni na području gdje se nalazi dom. Kada je u pitanju jednak tretman i nediskriminacija pravno na smještaj imaju svi učenici pod jednakim uslovima. Takođe, propisuju se teže povrede obaveza učenika, s ciljem sprečavanja vršnjačkog nasilja i diskriminacije. Kao dodatni vid zaštite učenika, jedan od uslova prilikom zapošljavanja u ustanovu jeste da se lice, koje konkuriše za radno mjesto

u ustanovi, ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela zlostavljanja djeteta, polnog i drugog nasilja nad djetetom ili maloljetnim licem. U vezi sa uticajem posebno osjetljivih kategorija definisano je da prilikom konkurisanja u dom, kao jedan od kriterijuma za izbor kandidata je i socijalni status učenika. Uticaj primjene zakona na javno zdravlje i zdravstvenu zaštitu, ogleda se kroz primjenu odredbi koje se odnose na prava na ishranu i zdravstvenu zaštitu učenika u ustanovama učeničkog standarda. Navedeno se postiže prvenstveno kroz obezbjeđivanje pravilne i uravnotežene ishrane kao bitnog preduslova za pravilan rast i razvoj, te očuvanje i unapređenje zdravlja učenika. Propisana je i primjena propisa koji se odnose na prava na zdravstvenu zaštitu, a koja ostvaruju učenici od prvog do četvrtog razreda srednjih škola. U vezi sa uticajem zakona na kulturu Nacrtom se takođe predviđa osnivanje učeničkih kulturnih centara, preko kojih se učenicima obezbjeđuje ostvarivanje prava na kulturne, umjetničke, sportske i rekreativne aktivnosti i informisanje, radi podsticanja kulturnog, umjetničkog i naučnog stvaralaštva učenika i zadovoljavanja njihovih potreba, sportskih i rekreativnih aktivnosti.

U vezi s uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Nacrt nema uticaja.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, obrađivač je naveo da su obavljani interesorni sastanci, sastanci radne grupe za izradu Nacrta, kao i konsultacije s relevantnim ministarstvima.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, obrađivač je naveo da su za primjenu zakona odgovorni Ministarstvo prosvjete i kulture, Ustanove učeničkog standarda, Republička uprava za inspeksijske poslove, Republički pedagoški zavod i jedinice lokalne samouprave.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/18), shodno Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), utvrđeno je da je ovaj zakon od interesa za javnost, te je tekst Zakona objavljen na internet stranici Ministarstva prosvjete i kulture radi mogućnosti uvida i dostavljanja primjedaba i sugestija. Nije bilo primjedaba i sugestija na tekst Zakona.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.